

مقدمه مدیر پروژه

دایره المعارف روابط عمومی در سال ۲۰۰۵، توسط انتشارات «سیچ» در دو جلد به زبان انگلیسی منتشر شد. در این مجموعه دو جلدی، ۴۵۰ مدخل وجود دارد که ۱۰۰ نفر از پروفیسورها، دانشمندان و متخصصان این رشته آن‌ها را تالیف کرده‌اند.

تالیف این مجموعه توسط رابرت ال. هیث به همراه مولفان مشاور و نویسندگانی از سراسر دنیا انجام گرفته است. هدف از تالیف مجموعه حاضر این است که سطح وسیعی از خوانندگان را تحت پوشش قرار دهد که می‌توان از آن‌ها به عنوان نظریه پرداز برای ارتقاء تصویر و موازین اخلاقی این رشته بهره گرفت. در تالیف این مجموعه تلاش شده است تا رویکرد صادقانه و در عین حال مثبتی از روابط عمومی، با نگاهی تحسین آمیز از ماهیت و عملکرد این حرفه ارائه شود.

در مورد محتوی و چارچوب این دایره المعارف یادآوری چند نکته ضرورت دارد:

۱- دایره المعارف روابط عمومی به مباحث نظری و کاربردی، مفاهیم و دیدگاه‌های ارائه شده در این زمینه و نیز معرفی بزرگان روابط عمومی و همچنین ارائه آخرین دستاوردها و فناوری‌های نوین ارتباطی می‌پردازد و نشان می‌دهد که تا چه حد، روزآمد و پویاست.

۲- هیات مشاور این کتاب، الیزابت ال. تث، جان مادسن، دین کراکبرگ، کرک هالاها، دلبو. تیموتی کومس، شانون ای. باون، بتک ون رولر و کاتلین اس. کلی می‌باشند.

۳- فرهنگ لغت ارزیابی روابط عمومی، موازین اخلاقی انجمن بین‌المللی ارتباط گران تجاری و انجمن روابط عمومی آمریکا (PRSA)، نقاط عطف در تاریخچه روابط عمومی، فهرست بخش‌های تخصصی انجمن روابط عمومی آمریکا، منابع آنلاین روابط عمومی، آموزش روابط عمومی برای قرن بیست و یکم: نقطه ورود از ویژگی‌های اساسی این مجموعه به شمار می‌آیند.

۴- مدیریت و ارتباطات بحران، فضای سایبر، موازین اخلاقی، روابط عمومی جهانی، گروه‌ها، تاریخچه، اصطلاحات حرفه‌ای، مدیریت، رسانه‌ها، اخبار، سازمان‌ها، شاغلان حرفه‌ها، گزارش‌ها، پژوهش و تحلیل، نظریه‌ها و مدل‌ها از جمله موضوعات مطرح شده در این دایره المعارف می‌باشد.

۵- دایره المعارف روابط عمومی به زبان اصلی کاملاً الفبایی است یعنی از حرف «A» شروع و به حرف «Z» ختم می‌شود. یکی از شاخص‌های ارزشمند این مجموعه، اختصار در مقالات و جامع بودن آن از نظر محتوی و نحوه تنظیم مقالات از نظر دقت و صحت ترجمه و نگارش فارسی و رعایت اصول علمی و یکنواختی است.

۶- مقاله‌های دایره المعارف با یک مدخل شروع می‌شود، مطلب ذیل آن مدخل قرار می‌گیرد و نام نویسنده به فارسی و لاتین در آخر مطلب می‌آید. در مورد واژه‌ها و مفاهیم و اصطلاحات اصلی که در مقاله به کار رفته، توضیح داده شده و معادل انگلیسی آن‌ها هم ذکر می‌شود.

۷- در مورد شیوه نگارش و ترجمه سعی شده که هیات ترجمه و ویراستاری در راستای یک هدف و یک برنامه کار کنند و سعی شده که دایره المعارف در قالب یک روش مشخص و معین تنظیم شود. البته هدف بیشتر ترجمه بوده و به منظور رفع اشکالات فنی و ساده کردن مفاهیم هرس هایی صورت گرفته و خاصیت ترجمه غیر از این نمی تواند باشد.

۸- ده ها مترجم، ترجمه این کتاب را بر عهده داشته اند و سه ویراستار علمی، ادبی و لاتین این اثر را مورد واکاوی قرار داده و حاصل کار را ویرایش کرده اند.

۹- در پایان هر مدخل، کتابنامه ای است که نویسنده خواننده علاقمند را برای مطالعه بیشتر ارجاع می دهد.

دایره المعارف روابط عمومی به لحاظ اهمیت موضوعات مطرح شده در آن، چند حوزه اصلی را دربر می گیرد:

۱- **حوزه جغرافیایی:** در این حوزه، روابط عمومی برخی مناطق، قاره ها و کشورها مورد بررسی قرار می گیرد. تشکل ها و انجمن ها و موسسات روابط عمومی، موازین اخلاقی، سطح آموزش و وضع فعلی آن ها و سایر زمینه های مرتبط توضیح داده می شود. هر چند این مجموعه به دلیل عدم آگاهی و اشراف نویسندگان آن و تا حدودی غرور، برخی حوزه ها و کشورها را تحت پوشش قرار نمی دهد اما ارایه اطلاعات در برخی زمینه ها مفید است.

۲- **بزرگان روابط عمومی:** در این مجموعه دو جلدی، دانشمندان و متخصصان روابط عمومی که در ارتقاء و اعتلاء این دانش و حرفه در جهان نقش محوری داشته اند و تاثیرات شگرفی از خود به جای گذاشته اند- هر چند آمریکایی- معرفی می شوند و از این منظر، دریچه و روزنه ای جدید به روی کارگزاران روابط عمومی گشوده می شود.

۳- **عملگرایی:** یکی از موضوعات با ارزشی که خواننده علاقمند در سرتاسر کتاب با آن مواجه می شود عملگرایی و نتایج آن در عرصه فعالیت های حرفه ای است. اگر قرار است روابط عمومی به جایگاه بایسته و شایسته خود دست یابد چاره ای جز «عملگرایی» وجود ندارد.

۴- **نظریه های روابط عمومی:** یکی از شاخص های ارزشمند این مجموعه، ارایه یکجای نظریه های روابط عمومی است. بیش از ۵۰ نظریه در این دایره المعارف معرفی می شود که تسلط بر آن ها، مدخل ورود به تخصص روابط عمومی است.

۵- **ارزش ها و موازین اخلاقی:** در این مجموعه، مثال ها و نمونه های مختلفی ارایه می شود که نشان می دهد کارگزاران روابط عمومی حق ندارند از مهارت خود برای گمراه کردن مردم استفاده کنند. از این منظر، متخصصان روابط عمومی دارای نقش اساسی در مسوولیت اجتماعی نیز هستند. این مجموعه، چنین چالش ها و موازین اخلاقی را عمیقا مورد بررسی قرار می دهد.

۶- فضای سایبر و منابع آنلاین روابط عمومی: یکی دیگر از شاخص های ارزشمند این مجموعه، روزآمدی آن می باشد. بررسی آخرین تحولات روابط عمومی در فضای سایبر و معرفی منابع آنلاین روابط عمومی، اعتبار خاصی به این کتاب بخشیده است.

روابط عمومی به عنوان علم

یکی از مولفه های اصلی علم روابط عمومی، نظریه است و در این مجموعه دو جلدی، بیش از ۵۰ نظریه علمی مطرح شده که در عین سازگاری، قسمتی از اجتماع و جهان و فلسفه روابط عمومی را توضیح می دهند. بنابراین کسانی که روابط عمومی را «علم» نمی دانند تسلط کافی بر اطلاعات این حوزه ندارند. همان طور که سام بلک (S. Black) گفته است: حرفه روابط عمومی، هنر و علم نایل آمدن به هماهنگی با محیط از طریق درک متقابل مبتنی بر حقیقت و اطلاعات کامل، می باشد. شانون باون در مقاله «به چه دلیل اصول اخلاقی را در روابط عمومی مطالعه می کنیم»، علم اخلاق روابط عمومی را مطرح می کند و معتقد است به دلیل مسوولیت سنگین روابط عمومی در سازمان و تاثیرگذاری آن بر اداره امور، علم اخلاق روابط عمومی موضوع پرهیجانی است که باید مورد بحث، تحقیق و تعریف مجدد قرار گیرد.

از این رو، دلایل و شواهد کافی برای تایید نظریه «روابط عمومی به عنوان علم» وجود دارد. بهترین قاضی دادگاه علم روابط عمومی، همین مجموعه دوجلدی است که در پیش رو قرار دارد. در ضمن، روابط عمومی مجموعه ای از امور تصادفی نیست که دستخوش سلیقه ها و منافع این و آن قرار گیرد و با خارج کردن لباس علم از قامت آن، بتوان به سوء استفاده و فریب دیگران پرداخت. هرچند که ممکن است در این حیظه، کارهای غیرعلمی و غیرانسانی و غیراخلاقی زیادی انجام گیرد که هیچ ربطی به «علم روابط عمومی» نداشته باشد.

آن چه روابط عمومی است و آن چه روابط عمومی نیست

دایره المعارف روابط عمومی، آینه رشد و توسعه حرفه روابط عمومی و نشانگر آن است که روابط عمومی به عنوان یک دانش و علم از پویایی و تحرک برخوردار است. انتشار این مجموعه دوجلدی، از یک طرف بیانگر کوشش این حرفه برای دور شدن از ارزشگذاری های سلیقه ای است که معمولاً توسط صاحبان قدرت اعمال می شود و از طرف دیگر، در پی ارزش دادن به کار خود است و در این رهگذر می کوشد در تعامل با سایر علوم و دانش ها، ماهیت اصلی و خالص خود را بنمایاند.

۱۳۸۸

مهدی باقریان

مدیر پروژه